

Kłopoty z ulgą prorodzinną po rozwodzie – część 1

Poniedziałek, 3 marca 2008 , wp.pl (16:16)

Rodzice po rozwodzie lub będący w separacji mogą mieć kłopot ze skorzystaniem w pełni z ulgi prorodzinnej. Dotyczy to sytuacji, gdy w 2007 r. dziecko mieszkało u ojca, u matki, a jednocześnie przez część 2007 r. nie mieszkało u żadnego z rodziców.

Rodzice muszą wtedy podzielić między siebie ulgę prorodzinną. Niemożliwa jest sytuacja, gdy matka uzna że za 2007 r. wyłącznie ona ma prawo do odliczenia od podatku 1145,08 zł na jedno dziecko. Tylko dlatego, że sąd przyznał jej prawo opieki nad dziećmi, matka nie może pominąć wkładu ojca w ich wychowanie.

Należy przy tym pamiętać, że MF uważa że samo płacenie alimentów nie jest wychowywaniem dziecka. Prawo przewiduje specjalny algorytm podziału ulgi między rodziców po rozwodzie lub w separacji. Oparty jest o czas pobytu dziecka u danego rodzica. Kwota odliczenia to: „liczba miesięcy pobytu” razy „1/12 z 1145,08 zł”. Takie rozwiązanie nie stwarza problemów interpretacyjnych, gdy dziecko przebywało przez część 2007 r. u jednego rodzica, a przez pozostałą część u drugiego. To najczęstsza sytuacja – np. przez cały 2007 r. dziecko mieszkało z matką z wyjątkiem okresu wakacji, kiedy przebywało 2 miesiące u ojca. Matka odliczy 10/12 ulgi, ojciec 2/12. Suma odliczenia dla obojga rodziców wyniesie 1145,08 zł na jedno wychowywane dziecko.

Zaskakujące wnioski powstają, gdy dziecko w 2007 r. mieszkało nie tylko ze swoimi rozwiedzionymi rodzicami. Zastosujmy w dwóch przykładach regułę, iż o wysokości odliczenia decyduje liczba miesięcy pobytu dziecka u jednego z rodziców.

Przykład 1

W 2007 r. 21-letnia córka rozwiedzionych rodziców studiowała w Polsce i nie pracowała. 6 miesięcy mieszkała z matką. Matka ma prawo do 6/12 odliczenia z tytułu ulgi prorodzinnej. Córka spędziła też 1 miesiąc u ojca. Ojciec ma prawo do 1/12 odliczenia. 5 miesięcy dziewczyna spędziła na uczelni nie przyjeżdżając w tym czasie do domu żadnego z rodziców. Do 5/12 odliczenia nie ma prawa ani ojciec, ani matka dziewczyny. Ta część ulgi przepada.

Przykład 2

W 2007 r. 12-letni syn rozwiedzionych rodziców z matką spędził 4 miesiące. Matka ma prawo do 4/12 odliczenia z tytułu ulgi prorodzinnej. Syn spędził też 2 miesiące u ojca. Ojciec ma prawo do 2/12 odliczenia. 6 miesięcy syn spędził u babci. Do 6/12 ulgi nie ma prawa ani ojciec, ani matka chłopca. Prawo do odliczenia 572,54 zł przepada.

Opisana niekorzystna sytuacja wynika z użycia słowa "pobyt" rozumiany jako faktyczne zamieszkiwanie w algorytmie ustalania prawa do ulgi prorodzinnej rodziców rozwiedzionych lub w separacji. Słowo to nie zostało natomiast użyte przez ustawodawcę w odniesieniu do dzieci rodziców żyjących w konkubinacie lub w związku małżeńskim, gdzie jest mowa tylko o wychowywaniu dziecka bez żadnych dodatkowych warunków w postaci zastrzeżenia o faktycznym zamieszkiwaniu, pobycie itp.

Takie - niekoniecznie zamierzone - ograniczenie prawa do ulgi budzi wątpliwości co do

zgodności z Konstytucją. Różnicuje bowiem sytuację rodziców bądź opiekunów prawnych w zależności od tego, czy w ogóle pozostawali w formalnie zalegalizowanym związku, a jeśli tak – to czy trwa on nadal czy też się zakończył (rozwozem bądź separacją).

Tomasz Król
prawnik, kancelaria welsyng.pl